

**Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici**
Faculty of Economics, Matej Bel University,
Banská Bystrica
975 90 Banská Bystrica, Tajovského 10

Posudok oponenta habilitačnej práce

Vedný odbor habilitačného konania	Veřejná a regionální ekonomie
Uchádzač	Ing. Petr Hlaváček, Ph.D.
Pracovisko uchádzača	Fakulta sociálne ekonomická Univerzity J. E. Purkyněv Ústí nad Labem
Habilitačná práca	Prostorové diferenciácie a vývojové asymetrie ekonomik v globalizovaném prostředí
Oponent	prof. Ing. Beáta Mikušová Meričková, PhD.
Pracovisko oponenta	Ekonomická fakulta Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Text posudku

Uchádzač aspiruje na získanie vedecko-pedagogického titulu docent predloženou habilitačnou prácou spracovanou v podobe výberu z publikovaných prác s komentárom. Voľba tohto postupu spracovania habilitačnej práce kladie na uchádzača vyššie nároky vzhľadom k zachovaniu kompaktnosti textu a argumentácii očakávanej vedeckej hodnoty habilitačnej práce ako celku.

Predloženú habilitačnú prácu hodnotím podľa nasledujúcich kritérií:

A) Aktuálnosť zvolenej problematiky

Z pohľadu rozvoja teórie verejnej a regionálnej ekonomie je zaujímavá teoretická kontroverzia vnímania samotnej disparity ako výsledku spoločenskej evolúcie bez jednotného záveru, či ide o jav nevyhnutný, alebo nežiaduci, a teda či je vôbec vhodné riešiť ho štátnou intervenciou, ak áno, do akej miery a akým spôsobom. Práca dotýka tejto polemiky naznačením vybraných konvergenčných a divergenčných teórií regionálneho rozvoja. Výskum problému priestorových disparít v ekonomickom rozvoji je stále aktuálny a jeho výsledky môžu výrazne prispieť k skvalitneniu riadenia regionálnych ekonomík.

B) Vedecký cieľ práce, tézy výskumu, súčasný stav poznania problematiky doma a v zahraničí

Hlavným cieľom práce je „zhodnotenie priestorových súvislostí konvergenčných a divergenčných procesov v ekonomickom vývoji regiónov“, vzhľadom na obsah vybraných publikovaných prác dopĺňam dovetok „v makroekonomickej a mikroekonomickej dimenzii“. V cieľi je znateľná snaha o zachytenie jednotlivých výskumných téz a parciálnych výskumných cieľov vybraných publikovaných prác habilitanta. V časti habilitačnej práce „Struktúra, cieľ a výskumné teze, metodika“ by bolo vhodné posilniť argumentáciu súladu týchto parciálnych výskumných téz a cieľov s hlavným cieľom práce v záujme prezentácie vedeckého prínosu habilitačnej práce ako celku. Jednotlivé uvádzané publikované práce určite sú prínosom k splneniu takto formulovaného cieľa spôsobom zvoleným habilitantom. Sloboda voľby metodického postupu vedeckej práce to umožňuje, za predpokladu, že správnosť tohto postupu je odargumentovaná a podložená súčasným stavom poznania problému. Vzhľadom na každú z definovaných výskumných téz k hlavnému cieľu by sa teda mal opierať o vybranú explicitne určenú teóriu regionálneho rozvoja a disparít v regionálnom rozvoji.

V tomto smere je potenciál s textom ďalej pracovať (ak bude formovaný do poroby vedeckej monografie) a oprieť každú z výskumných téz o vybranú kľúčovú teóriu regionálneho rozvoja (uvádzam vybrané v chronologickom poradí s logikou nadväzností, ako vznikali): Perroux, 1950 - Teóriu polarizácie; Solow 1957 - Teória regionálne podmienenej konvergenencie; Myrdal, 1957 - Teória kumulatívnych príčin; Vernon, 1966 - Teóriu výrobných cyklov; Thomson, 1968 - Teóriu sektorovej základne regionálneho rozvoja; Kaldor, 1972 - Teória regionálnych divergencií; Markusen, 1986 - Teória ziskových cyklov; Massey, 1984 - Teória priestorovej deľby práce; Romer, 1986 - Teóriu endogénneho rastu; Barro, 1991 - Teóriu nového rastu; Krugman, 1991 - Nová teória obchodu; Brusco, 1982 - Teória inovačných (high-tech) klastrov; Lundvall, 1992; Feldman, Florida, 1994 - Teória učiacich sa regiónov, ...). Toto by prispelo k argumentácii súladu parciálnych výskumných téz a hlavného cieľa habilitačnej práce. V teoretických východiskách sú myšlienky niektorých z uvedených teórií zachytené a dá sa nich stavať.

Delenie teórií regionálneho rozvoja na konvergenčné a divergenčné je typické pre domáci kontext poznania problému, ide o zjednodušené chápanie problému optikou kvantitatívnej formalizácie. Metodická klasifikácia publikovaných článkov uvedená v habilitačnej práci poukazuje práve na kvantitatívnu formalizáciu skúmaných problémov. Nevidím to ako problém, len je vhodné uvedomiť si určité limity zvoleného postupu a naznačiť ďalšie smery výskumu, ktorý by sa snažil o prekonanie týchto limitov. Teória regionálneho rozvoja bola okrem neoklasických a keynesiánskych modelov ekonomického rastu ovplyvnená aj štrukturalistickými prístupmi, ktoré neboli založené na kvantitatívnej analýze a popise javov, ale naopak na tzv. netechnických analýzach systémov sociálnych vzťahov. Toto uvádzam skôr ako námet pre ďalšie smerovanie výskumu, aj vzhľadom na to, že v teoretickej časti práce je pomerne veľký priestor venovaný Global production network theory.

C) Výber z publikovaných prác s komentárom

Habilitant uvádza 5 vedeckých prác reflektujúcich stanovené vedecké tézy. Práce sú publikované v renomovaných vedeckých časopisoch Engineering Economics (Q2), European Planning Studies (Q1), Journal of International Studies (Q2), E + M Ekonomie a management (Q2), Comparative Economic Research (Q3). Tematicky sú práce zamerané na výskum divergenčných a konvergenčných procesov v regionálnej ekonomii.

Prvá z uvádzaných prác sa zaoberá vplyvom zahraničných investícií na hospodársky rast v rámci post socialistických krajín strednej a východnej Európy. V skúmaní divergenčných a konvergenčných procesov je uplatnené hľadisko nadnárodnej regionalizácie.

Druhá z uvádzaných prác sa zaoberá vzťahom medzi zamestnanosťou v oblasti znalostne náročných služieb a mierou ekonomického rozvoja na úrovni NUTSII.

Tretia z uvádzaných prác sa zaoberá vzťahom medzi regionálnym rozvojom a klastrami na úrovni NUTS II a NUTSIII v podmienkach ČR a Poľska.

Štvrtá z uvádzaných prác sa zaoberá vzťahom inovačného potenciálu regiónov a regionálnych disparít na úrovni NUTSII a NUTSIII.

Piata z uvádzaných prác sa zaoberá vplyvom finančných tokov na vývojové procesy v ekonomickej a sociálnej oblasti územia na úrovni okresov.

Práce ako celok skúmajú podmienenosť divergenčných a konvergenčných procesov prostredníctvom rôznych premenných na rozdielnych úrovniach územných jednotiek. Každá z publikovaných prác vychádza z kvalitne spracovaného súčasného stavu poznania parciálnych výskumných problémov, v aplikačnej časti je uplatnený metodický postup kvantitatívnej formalizácie skúmaného problému, výsledky výskumu sú diskutované, priestor na ich konfrontáciu so závermi iných výskumov v danej oblasti je využitý v niektorých prácach v širšom, v iných užšom rozsahu.

Habilitant na základe písomného prehlásenia spoluautorov prispel výraznou mierou ku konceptualizácii metodických postupov riešenia výskumných problémov, k ich kvantitatívnej formalizácii a diskusii záverov vlastného výskumu. Preukázal tak schopnosť samostatne vedecky pracovať na výstupoch vedeckej hodnoty rozvíjajúcej poznanie problému.

Jeho odbornú erudíciu dokladujú skutočnosti uvedené v prehľade plnení kvalifikačných kritérií habilitačného konania v odobre Regionálna a verejná ekonomie na Fakulte ekonomicko-správnej Univerzity Pardubice v rámci vedeckovýskumnej, publikačnej, pedagogickej a ostatnej odbornej činnosti.

C) Prínosy habilitačnej práce vo vzťahu k vedenému odboru Verejná a regionálna ekonomie

Predložená práca rieši problematiku priestorových disparít v ekonomickom rozvoji osobitým pohľadom na podmienenosť divergenčných a konvergenčných procesov prostredníctvom rôznych premenných na rozdielnych úrovniach územných jednotiek.

Výstupy vybraných publikovaných prác môžu predstavovať východisko pre ďalší výskum orientovaný na posun poznania, t.j. môžu byť kľúčovými zdrojmi pri formulácii vedeckých predpokladov ako gnozneologických, resp. logických tvrdení, ktorých overenie by posunulo vedecké poznanie konceptu priestorových disparít v ekonomickom rozvoji vo vednom odbore Verejná a regionálna ekonomie a otvorilo ďalšie možnosti riešenia praktickej roviny riadenia regionálnych ekonomík.

Možno teda hovoriť o reálnych prínosoch predloženej habilitačnej práce pre rozvoj vedného odboru Verejná a regionálna ekonomie, ale aj o prínosoch pre širšiu vedeckú komunitu a celospoločenskú prax.

D) Otázka

1. Prosím vyberte niektorú z výskumných téz vzťahujúcich sa k publikovaným článkom zaradeným do habilitačnej práce a rozoberte ju z pohľadu prislúchajúcej/prislúchajúcich teórií regionálneho rozvoja.

2. Ako sa staviate v rámci svojej vedeckej orientácie k otázke, či je vôbec vhodné riešiť divergencie v rozvoji území štátnou intervenciou? Prikláňate sa ku teóriám predpokladajúcim prirodzené vyrovnávanie regionálnych rozdielov bez výrazného intervencionizmu vychádzajúcich z neoklasického, neoliberalného základu, alebo skôr k teóriám regionálneho rozvoja primárne vychádzajúcim z keynesiánskeho základu? Prípadne zastávate názor, že regionálny rozvoj by mal byť daný kooperáciou inštitúcií (inštitucionálne teórie regionálneho rozvoja)?

Záver

Habilitačná práca Ing. Petra Hlaváčka, Ph.D. „Prostorové diferenciácie a vývojové asymetrie ekonomik v globalizovanom prostredí“ **spĺňa** požiadavky štandardne kladené na získanie vedecko-pedagogického titulu docent v odbore „Veřejná a regionálna ekonomie“ odporúčam ju k obhajobe v rámci habilitačného konania.

V Banskej Bystrici, 14.2. 2023

.....
podpis